

REMISSVAR

2026-04-27

Dnr: BO 2026–0037

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet (SOU 2025:121) Bodelning och betänketid – en effektivare process

(dnr [Ju2026/00190](#))

Inledning och avgränsning

Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Barnombudsmannen tar emot ett stort antal remisser och har inte möjlighet att lämna synpunkter på alla. Även för remisser av betänkanden och promemorior som har direkt betydelse för barn och deras rättigheter lämnar Barnombudsmannen många gånger inte synpunkter eller avgränsar svaret. Barnombudsmannen avgränsar svaret på aktuell remiss främst till utredningens förslag om att i somliga fall behålla betänketiden vid äktenskapsskillnad och de konsekvenser det riskerar att få för barn, särskilt de som bevittnar eller själva direkt utsätts för våld från närstående.

6. Utökade möjligheter till äktenskapsskillnad utan betänketid

Barnombudsmannen välkomnar utredningens förslag om att ta bort det nuvarande kravet på betänketid när en av makarna motsätter sig äktenskapsskillnad. Myndigheten avstyrker dock att kravet på betänketid ska finnas kvar när någon av makarna varaktigt bor tillsammans med eget barn under 16 år som står under den makens vårdnad. Barnombudsmannen ser inte heller att det är en framkomlig väg att införa ett undantag från kravet om betänketid när det har förekommit våld i äktenskapet. Erfarenheter från annan lagstiftning, exempelvis när det gäller hanteringen av uppgifter om våld i mål om vårdnad, boende och umgänge,¹ visar att ett sådant undantag sannolikt kan komma att medföra svårigheter med att fastslå (på ett sätt som rätten godtar) att det har förekommit våld.

Barnombudsmannen anser att utredningen underskattar den inlåsningseffekt som en utdragen process kring äktenskapsskillnad kan bidra till, särskilt vid våld i nära relationer. Genom att behålla betänketiden i vissa fall öppnar utredningen upp för att den fortfarande kan användas som ett maktmedel i relationer där ena parten, oftast kvinnan, och därmed även barnen är utsatta för våld genom att bevittna och/eller vara direkt utsatta för våld. Att makarna kan separera och bo på olika

¹ Se t.ex. Jämställdhetsmyndigheten, *Uppgifter om våld är inget undantag*, Rapport 2022:1

håll är långt ifrån någon garanti för att makans och barnens våldsutsatthet ska brytas. Att fortsatt maktutövning från förövaren på detta sätt underlättas kommer ofrånkomligen att få negativa konsekvenser för barnen, vilket även gäller för bodelningsprocesser som tillåts dra ut på tiden och kan användas för att fortsatt utöva kontroll (jfr avsnitt 4.3).

Det gäller inte minst i fall av hedersrelaterat våld och förtryck, där det ofta finns ytterligare hinder för en kvinna att lämna äktenskapet. Det handlar till exempel om att äktenskapet anses vara en kollektiv angelägenhet och att kvinnan kan utsättas för hot från familj och släkt i syfte att förhindra en skilsmässa. Även makarnas barn blir i hög grad utsatta i en sådan situation och används många gånger för att hålla kvar kvinnan, till exempel under hot om att maken annars kommer att föra bort dem utomlands.²

I en avvägning mellan risken att förlänga och förvärra vissa barns våldsutsatthet och risken att makar i vissa fall fattar förhastade beslut om skilsmässa som påverkar deras barn negativt, menar Barnombudsmannen att den förra väger avsevärt tyngre och får betydligt allvarigare konsekvenser för barn.

Utredningen framhåller risken att ett borttagande av betänketid kan drabba den ekonomiskt svagare parten och hens rätt till underhåll. Barnombudsmannen menar att en bättre lösning i så fall är att se över reglerna kring underhållsbidrag, vilket också nämns som ett alternativ i utredningen.³

Barn och unga som Barnombudsmannen har träffat har i flera fall berättat om föräldrar som avskyr och inte pratar med varandra, och att barnen sätts eller hamnar emellan:

De kan inte prata med varandra. De snackar skit om varandra dagligen alltså. Så fort man tar upp det är det bara skitsnack hela tiden. (Kille)

Om någon ville säga något till den andra så sa de det till oss och vi fick säga det. [...] Men liksom, alltid den här känslan av att man måste välja sida. (Tjej)

Det är inte något som kommer att kunna lösas genom att helt avskaffa krav på betänketid inför skilsmässa. Dock ger det en förståelse för hur det är för barn att leva med föräldrar som har en dysfunktionell relation eller där den ena föräldern till och med utsätts för våld av den andra. Det är central kunskap vid utformning av lagstiftning kring bodelning och betänketid. Detta för att säkerställa att regelverket i möjligaste mån skyddar barn från att utnyttjas för att komma åt, sätta press på eller skada ena föräldern samt förhindrar att en sådan process drar ut på tiden mer än vad som är absolut nödvändigt.

För det fall att betänketiden trots allt kommer att kvarstå i vissa fall, menar Barnombudsmannen att utredningens förslag om att dom om äktenskapsskillnad ska meddelas utan särskild begäran om fullföljd är mycket positivt och angeläget.

Beslut har fattats av barnombudsmannen Juno Blom. Föredragande i ärendet har varit utredare Matilda Eriksson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chefsjurist Tove Björnheden deltagit.

² Se till exempel Jämställdhetsmyndigheten, *Ett liv präglad av våld*, Rapport 2025:2, s. 72–76

³ SOU 2025:121, s. 149

Juno Blom
Barnombudsman

Kopia till
ju.L2@regeringskansliet.se